

SOCIALE BESCHERMING IN HET TIJDPERK VAN DIGITALISERING

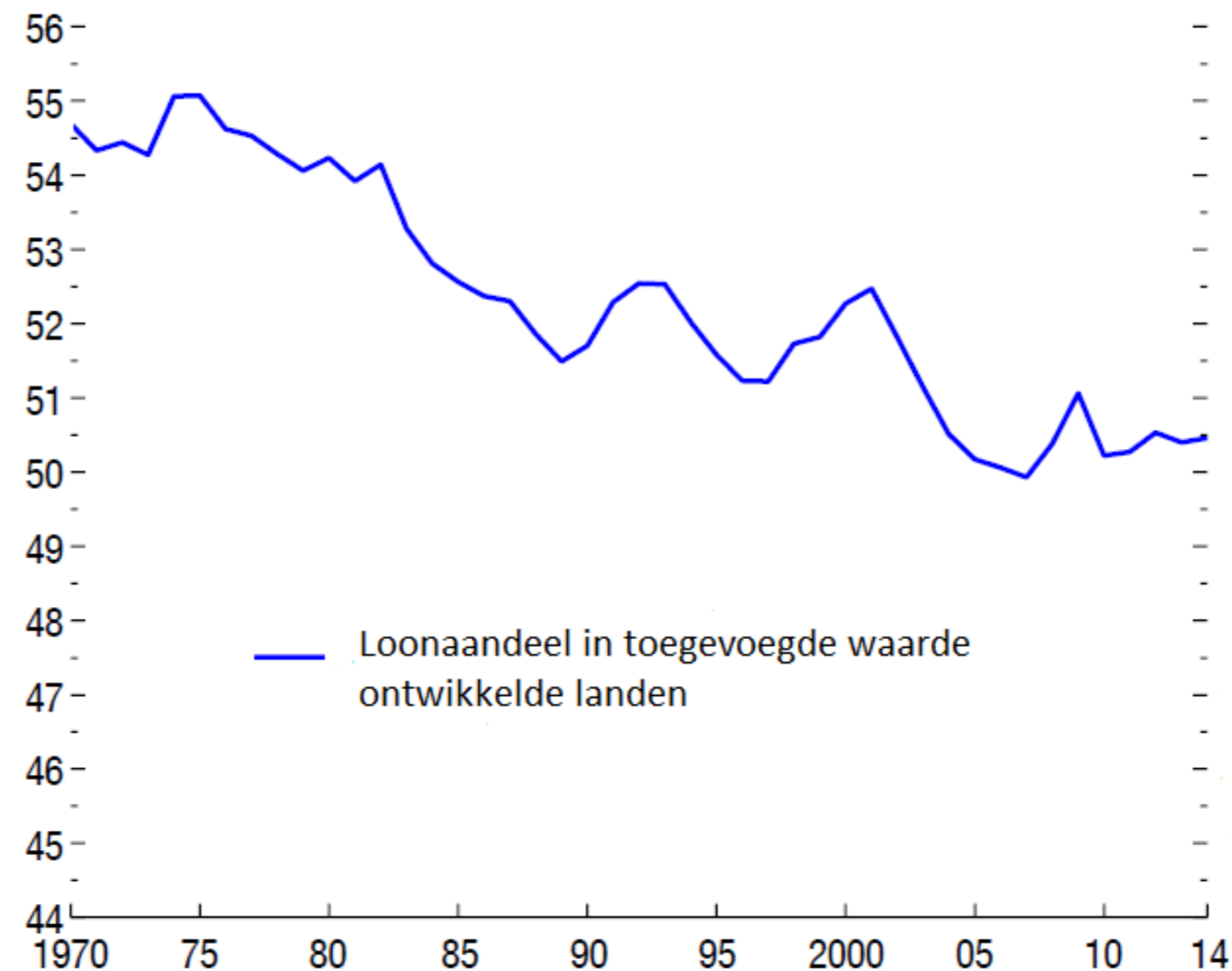
Forum De Sociale Zekerheid van de Toekomst - Bart Cockx - Brussel, 28 februari 2019

Sociale bescherming in het tijdperk van digitalisering

- ❑ **Digitalisering** leidt naar **structurele veranderingen** in de organisatie van productie en werk
- ❑ Dit heeft fundamentele implicaties voor de sociale bescherming van werknemers, ihb **laaggeschoolden**
- ❑ Feiten, verklaringen, gevolgen, uitdagingen, oplossingen?

DE FEITEN

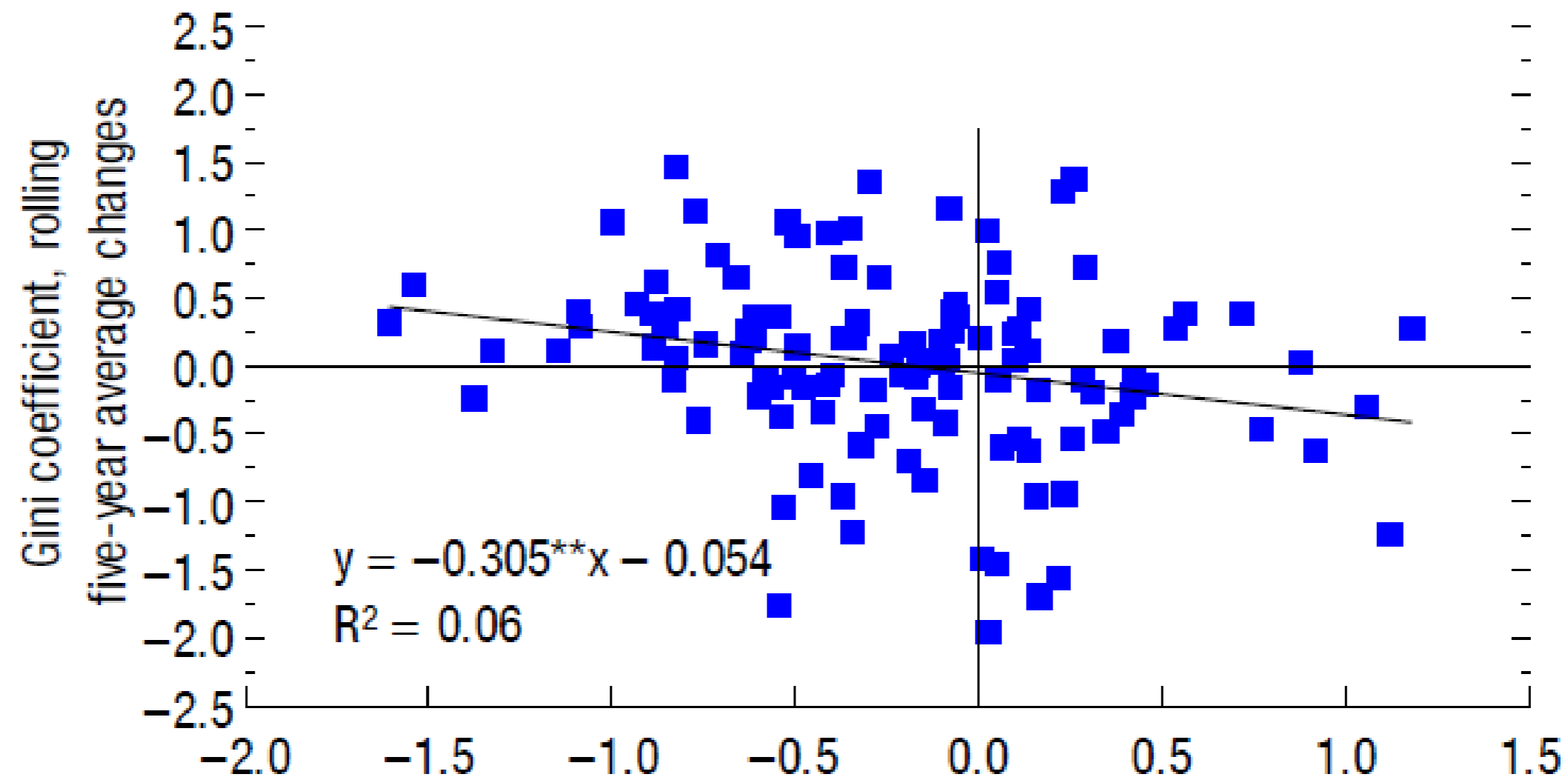
Evolutie van het loonaandeel in toegevoegde waarde

Bron: Dao *et al.* (2017), IMF working paper 169

Loonaandeel = $\frac{wL}{Y}$ waarin w = loon, L = gewerkte uren, Y = toegevoegde waarde

Verband tussen de evolutie van het loonaandeel en ongelijkheid (Gini coëfficiënt)

Evolutie arbeidsaandeel (percentpunten - 5-jarig gemiddelde)

Bron: Dao *et al.* (2017), IMF working paper 169

Specifiek voor België

□ Armoede onder werkenden bij laagste in EU

(5% in 2017)

□ Zeer lage werkgelegenheidsgraad, vnl. laaggeschoolden

(51% versus 67% in EU)

Standpunten over dalend loonaandeel

Vakbonden:

Onrechtvaardig => Eis hoger loon!

Werkgevers:

Vergoeding voor hogere investeringen en belastingen

VERKLARINGEN

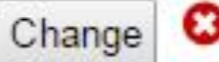

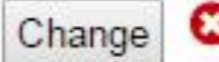

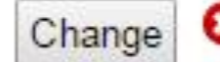

De opkomst van supersterbedrijven

amazon

□ Internet vereenvoudigt vergelijkingen producten/diensten

	 Apple iPhone 6s Plus 	 Samsung Galaxy Note 5 	 Huawei Mate S
Price (RM)	3215 - 3315 Check Prices >>	2289 - 2389 Check Prices >>	2439 - 2539 Check Prices >>
AP Price	3608 - 3708 Check Prices >>	2499 - 2599 Check Prices >>	
General			
Network Bands	2G & 3G & 4G	2G & 3G & 4G	2G & 3G & 4G
Dimension	158.2 x 77.9 x 7.3 mm	153.2 x 76.1 x 7.6 mm	149.8 x 75.3 x 7.2 mm
Weight	192 g (6.77 oz)	171 g (6.03 oz)	156 g (5.50 oz)
OS	iOS 9, upgradable to iOS 9.0.2	Android OS, v5.1.1 (Lollipop)	Android OS, v5.1.1 (Lollipop),

□ Verhoogt concurrentie: Enkel supersterbedrijven houden

 stand => meer winst, lager loonaandeel

Naar meer uitbesteding

□ Vroeger:

Heel productieproces **in huis**

□ Recent:

- Technologie/internet verlaagt kosten monitoren prijs- en kwaliteitsnormen
- Uitbesteding aan netwerk van kleine concurrerende satellieten rond superster => **kostenbesparend**

Parallel: automatisering en globalisering

- **Automatisering** vervangt routinejobs van middengeschoolden

- **Globalisering** leidt naar de-lokalisatie laaggeschoolde jobs

GEVOLGEN

□ **Consument** heeft niets dan voordelen?

- Lagere prijs
- Hogere kwaliteit

Enkel meest efficiënte bedrijven bieden goederen/diensten aan

□ **Ja, maar** sterren tanen en kunnen misbruik maken van macht

=> Vergt doeltreffend

concurrentiebeleid

Ten koste van werknemers in satellieten

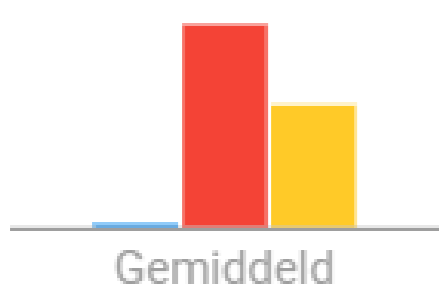
□ In **VS**: toename **ongelijkheid**, afname **sociale bescherming** (David Weil: “The Fissured Workplace”).

□ **Versterkt via platformeconomie**: schijnzelfstandigen/grijs circuit

flavr Uber deliveroo

België, 01-01-2009 - 01-01-2019

Impact in landen met betere bescherming dan VS

□ Groei schijnzelfstandigheid, grijs/zwart circuit?

(Zie rapport France Stratégie 2019)

□ Betere bescherming werkenden

=> internationale uitbesteding

=> uitvoer slechte werkomstandigheden

=> **zwaksten** in beschermde landen **zonder werk**

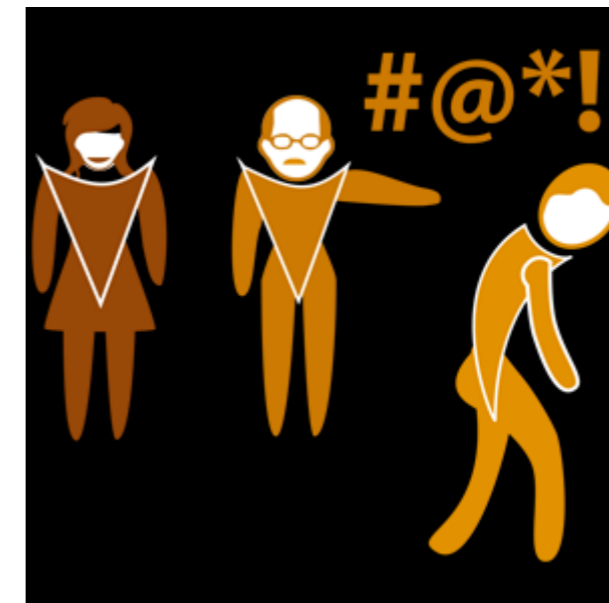
UITDAGINGEN

□ Consumenten, werknemers van supersterren en aandelenhouders halen voordeel uit evolutie
=> **wie komt op voor werknemers/(valse) zelfstandigen in satellieten?**

□ Uitbesteding = **internationaal**
=> **Verzoening voordeel vrijhandel en sociale bescherming?**

□ Regulering uitbesteding en platformeconomie

- **Niet meetbare arbeidstijd/-omstandigheden:**
“zero hour” contracten, wat is minimumloon/overuren?
- **Samenhang** platformeconomie met reguliere circuit

AANZET TOT OPLOSSINGEN

❑ **Neutraliteitsprincipe: SZ zelfstandigen versus werknemers**

- Vermoeden van werknemersstatuut
- Gelijkere dekking in ruil voor gelijkere bijdragen

❑ **Controle sociale regels**

- Duidelijke regels en eenvoudige procedures
- Informatiecampagnes
- Digitale platforms vereenvoudigen actieve opsporing van grijs/zwart werk

□ “Name and Shame”

□ Internationale acties:

- Europese/internationale coördinatie regelgeving
- Regulering vrijhandel??

❑ **Subsidiëring van werk via digitale platforms?**

▪ **Opportunities:**

- Vermindert zwartwerk
- Creatie werk (voor laaggeschoolden)?
- Biedt mogelijkheden flexibel werken

▪ **Uitdagingen:**

- Gelijke behandeling reguliere circuit
- Geen “klusjeseconomie”

□ Conclusie

- De groeiende digitalisering leidt naar structurele veranderingen in de organisatie van productie en werk:
 - Vooruitgang voor consumenten, aandeelhouders en hooggeschoolden
 - Achteruitgang voor laaggeschoolden
- **Uitdaging:** bescherming van laaggeschoolden in een geglobaliseerde economie met supersterbedrijven

□ Selectieve bibliografie

- Autor, D., D. Dorn, L.F. Katz, C. Patterson and J. Van Reenen (2017), “The Fall of the Labor Share and the Rise of Superstar Firms”, NBER working paper 23396.
- Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (2017), “Digitalisering en deeleconomie”, Verslag 2017-2170.
- France Stratégie (2019), *Le travail non déclaré*, Paris: Conseil d’orientation pour l’emploi.
- Harris S.D. and A.B. Krueger (2015), *A Proposal for Modernizing Labor Laws for Twenty-First-Century Work: “The Independent Worker”*, Brookings: The Hamilton Project.

- Gutiérrez, G. and Th. Philippon (2019), “Fading Stars”, NBER working paper 25529.
- Weil, D. (2014), *The Fissured Workplace. Why Work Became So Bad for So Many and What Can Be Done to Improve It*, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press

Bart Cockx

Vakgroep Economie

E bart.cockx@ugent.be

T +32 9 264 78 77

W sites.google.com/site/bartcockxsite/

 Ghent University

 @ugent

 Ghent University

www.ugent.be

